

Gemeente Alkmaar
Uitvoeringsprogramma
Het Alkmaars Coalitieakkoord 2022 - 2026

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Alkmaar

Foto omslag: S.E. Bok

Informatie gemeente Alkmaar:

Financiën

Telefoon: 14 072

Oktober 2022

www.alkmaar.nl

Inhoudsopgave

Inleiding uitvoeringsprogramma	4
Programma 1. Inwoner en bestuur	7
1.a. Algemeen bestuur	7
1.b. Dienstverlening	7
1.c. Regionale samenwerking	7
1.d. Asielzoekers en Vluchtelingen	8
Programma 2. Vitaliteit	9
2.a. Onderwijs en Jeugd	9
2.b. Kunst, cultuur en cultureel erfgoed	10
2.c. Sport	10
2.d. Maatschappelijke ondersteuning	11
2.e. Jeugdhulp	12
2.f. Participatie, werk en inkomen	13
2.g. Armoedebeleid en schuldhulpverlening	13
2.h. Diversiteit	14
2.i. Volksgezondheid	14
Programma 3. Bedrijvigheid	15
3.a. Economie	15
3.b. Toerisme en Citymarketing	16
3.c. Evenementen	16
3.d. Agrarische Economie	16
Programma 4. Leefbaarheid	17
4.a. Veiligheid	17
4.b. Bereikbaarheid	17
4.c. Wonen en ruimtelijke ordening	18
4.d. Parkeren	19
4.e. Alkmaars Kanaal	19
4.f. Buitenruimte	20
4.g. Buurtgericht werken	20
4.h. Dorpen- en kernenbeleid	20
Programma 5 Duurzaamheid	21
5.a. Klimaatadaptatie en biodiversiteit	21
5.b. Energie en warmtetransitie	22
5.c. Circulaire Economie	22
Programma 6 Financiën	23
Financiële toelichting	24
Samenvattend overzicht per thema	25
Investerings	26
Lijst met afkortingen	27
Bijlage A. Gewijzigde kengetallen weerstandsvermogen	28
Bijlage B. Gewijzigd overzicht incidentele lasten en baten	29

Inleiding uitvoeringsprogramma

Op 8 oktober 1573 gaven de Spaanse troepen de belegering van de stad Alkmaar op, na een beleg vanaf 21 augustus van hetzelfde jaar. “Van Alkmaar de Victorie!”. In 2023 viert Alkmaar de 450-jarige overwinning op de Spanjaarden.

De situatie en omstandigheden van de belegering in 1573 kunnen wij met het huidige tijdsgewricht niet vergelijken. Tegelijkertijd worden we ook nu geconfronteerd met grote maatschappelijke opgaven en zien wij ons gesteld voor talrijke nationale uitdagingen.

Nationale en internationale crises

De gevolgen van de Russische agressie in Oekraïne hebben er voor gezorgd dat de energieprijzen exponentieel gestegen zijn. Dat treft onze inwoners. Dat treft onze bedrijven. En het treft sociaal-culturele instellingen. Dit noopt tot versnelde inzet op verduurzaming en realisatie van de wijkuitvoeringsplannen om woningen van het gas af te krijgen. Een eerste stap is gezet op 13 september dit jaar. Aan de Muiderwaard zijn de eerste aardgasvrije flats opgeleverd in samenwerking met woningcorporatie Woonwaard en de HVC.

Aardgasvrij maken van woningen is een project van de lange adem. Nu voelen vele Alkmaarders de pijnlijke effecten van de oorlog in Oekraïne in hun portemonnee. Gestegen energierekeningen en hogere kosten voor het levensonderhoud geven velen stress over het rondkomen tot het eind van de maand. Dit vraagt een substantiële inspanning voor het armoedebeluid zodat we onze inwoners de komende winter niet in de kou laten staan.

Met alle problemen rondom Ter Apel is er nationaal een asielakkoord ontwikkeld. Alkmaar zal de consequenties van dit akkoord loyaal uitvoeren. Wij nemen onze verantwoordelijkheid voor de opvang en huisvesting van vluchtelingen vanuit onze gevoelens van humaniteit en rechtvaardigheid. Dat hebben wij ook gedaan met de opvang voor Oekraïners. Dat doen wij ook voor asielzoekers, statushouders en alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Draagvlak onder de inwoners houden wij daarbij goed voor ogen en daarom willen wij bij voorkeur kleinschalige opvang.

De behoefte aan woningen blijft onverminderd groot. De rijksoverheid spreekt in het “Programma Woningbouw” de ambitie uit om te komen tot een bouwproductie van 100.000 woningen per jaar in deze kabinetsperiode. Alkmaar draagt hier aan bij met 15.000 duurzame woningen aan het Alkmaars Kanaal. Daarin zetten wij de komende periode verdere vervolgstappen.

Inzet van ons coalitieakkoord

“Het Alkmaars Coalitieakkoord 2022-2026” zet in op een samenleving die solidair en duurzaam is en iedereen mee kan doen. Ons akkoord kent een zevental pijlers; duurzaamheid, wonen, dorp- en kernenbeleid, mobiliteit en groen, maar ook armoedebeluid en omzien naar elkaar.

Pijlers die wij niet los zien van elkaar, maar die in onze visie nauw met elkaar samen hangen. Wij bieden ruimte aan mensen die een veilig nieuw thuis zoeken, die graag zelfstandig willen wonen maar net even een steuntje in de rug nodig hebben. Ook aan jongeren die door corona extra steun vragen. Omzien naar elkaar staat in nauwe relatie met de kwaliteit van de openbare ruimte. Elkaar ontmoeten vraagt immers om een aantrekkelijke en veilige leefomgeving, waarbij het niet uitmaakt of je in het centrum van de stad woont, in een van de buitenwijken of in onze groene dorpen

De veranderingen in het klimaat maken voor iedereen duidelijk dat verduurzaming, klimaatadaptatie en energietransitie noodzakelijker zijn dan ooit. Dat vraagt ook wat voor onze woningbouwopgave. De ambitie van 15.000 woningen vereist een kwalitatieve duurzaamheidsopgave voor zowel de woningen, als voor openbare ruimte. Vanuit het perspectief van de bestaande en nieuwe bewoners c.q. ondernemers noopt de verdichting van de woningbouw in het centrum van de stad tot een scherpe blik op het mobiliteitsvraagstuk.

Met zo'n groot buitengebied steunt de leefbaarheid in onze gemeente ook voor een belangrijk deel op de inzet van onze agrariërs.

Een krachtige en vitale gemeente vraagt een sterke lokale economie. Een lokale economie waarin wij investeren met ons armoedebeleid door toetreding tot de krappe arbeidsmarkt aantrekkelijk te maken. Ook dat is een vorm van 'meedoen'.

In de volgende onderdelen van dit Uitvoeringsprogramma kunt u kennismaken van de vertaling van "Het Alkmaars Coalitieakkoord 2022-2026" naar het beleid voor de komende jaren.

Lokale uitdagingen

Wij hebben de afgelopen maanden een eerste kennismaking met de bestuurlijke situatie gehad. Lokaal liggen er enkele grote dossiers die vragen om een bestuurlijk antwoord. Het eerste betreft de mobiliteit in onze gemeente. Zowel in de binnenstad, de spoorzone, het ontwikkelgebied Alkmaars Kanaal als in verschillende dorpskernen liggen hier grote uitdagingen, die (wellicht) vragen om aanvullende investeringen. We gebruiken 2023 om deze in kaart te brengen, inclusief mogelijkheden voor (gedeeltelijke) financiering. Ook de kwaliteit van de in 2018 van het HHNK overgenomen buitenwegen is een punt van zorg. In een eerder memo berichten we u reeds dat we hierover in gesprek zijn met het HHNK.

De woningbouwopgave is een tweede grote uitdaging.

De ontwikkelkaders voor de deelgebieden van Alkmaars Kanaal krijgen vorm met stedenbouwkundige invulling, mobiliteit, ecologie, wonen en werken. Daarnaast wil het college een aantal woningbouwprojecten die al langere tijd stilliggen, vlot trekken. U kunt hierbij denken aan Stompetoren-West, het Geert Grote Plein of de herontwikkeling van de Vroonermeerdriehoek. Voor al deze opgaven hebben we ambtelijke capaciteit nodig en zijn we mede afhankelijk van externe factoren, zoals een krappe arbeidsmarkt en stijgende bouwkosten.

In het sociaal domein gaan tenslotte tientallen miljoenen om. Bij de jeugdzorg steken we nadrukkelijk in op versterking van preventie en meer gebruik van informele zorg. Op de lange termijn levert dit ook in financiële zin voordelen op, maar de kost gaat voor de baat uit. In dat licht moeten we bezien of de huidige omvang van de reserve Sociaal Domein afdoende is.

Uitvoeringsprogramma in relatie tot Programmabegroting 2023

Naast dit Uitvoeringsprogramma hebben wij u de Programmabegroting 2023 aangeboden. Na de gemeenteraadsverkiezingen hebben GroenLinks, Belangen Alkmaarse Samenleving, Partij van de Arbeid, Christen-Democratisch Appèl, Leefbaar Alkmaar, Socialistische Partij en ChristenUnie "Het Alkmaars Coalitieakkoord 2022-2026" opgesteld. De voorbereidingen voor de Programmabegroting 2023 waren op dat moment al dermate ver gevorderd dat inpassing van het coalitieakkoord in de begroting geen mogelijkheid meer was. Daarom is gekozen voor een apart document, het Uitvoeringsprogramma. Dit Uitvoeringsprogramma in combinatie met de Programmabegroting 2023, biedt u een volledig beeld van het beleid en de gemeentelijke financiën voor 2023 en volgende jaren. Op deze wijze hopen wij u optimaal gefaciliteerd te hebben voor uw beraadslaging en besluitvorming tijdens de begrotingsraad.

Financiële positie

In het coalitieakkoord zijn de kaders voor de gemeentefinanciën kort en bondig verwoord: een financieel gezonde gemeente die tegelijkertijd investeert in de toekomst, met een gezonde balans tussen structurele lasten en structurele inkomsten.

Deze balans hebben wij goed voor ogen gehouden, ondanks alle uitdagingen van oplopende lonen en prijzen, de krapte op de arbeidsmarkt en een exponentiële stijging van de energietarieven. Daarbij hebben wij de gemeentelijke lasten voor de inwoners en de ondernemers niet extra belast. Implementatie van het Uitvoeringsprogramma zal vergezeld gaan met de permanente vraagstelling over efficiënte uitvoering en of bestaand beleid teruggenomen kan worden (nieuw voor oud).

Een balans tussen prijsstijgingen, onttrekken aan de algemene reserve en recente doorrekening van de septembercirculaire geeft het volgende financieel meerjarenperspectief.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2023	8.727	12.383	13.517	12.329
Aangepaste begroting voor verwerking uitvoeringsprogramma	10.101	12.661	14.343	8.268
Uitvoeringsprogramma coalitieakkoord	-9.770	-12.325	-12.105	-11.324
Begrotingssaldo 2023 e.v. na verwerking uitvoeringsprogramma	331	336	2.238	-3.056

Het begrotingssaldo is in de jaren 2023 – 2025 positief en alleen in 2026 negatief. Dit heeft te maken met de fors lagere rijksbijdrage in 2026 (het “ravijn 2026”). Doordat de verwachting is dat deze daling in de toekomst beperkt zal zijn worden nu geen onnodige bezuinigingen gedaan.

Meer toelichting treft u aan in het hoofdstuk Financiën.

De uitkomst van dit financieel meerjarenperspectief geeft ons de overtuiging dat de in het Uitvoeringsprogramma neergelegde ambities haalbaar zijn. Dat zal ook moeten. Op verschillende fronten vragen onze inwoners en ondernemers onze inspanning.

Met vertrouwen en vol enthousiasme gaan we aan de slag voor onze prachtgemeente. “Van Alkmaar de Victorie!”.

Het college van B&W

Programma 1. Inwoner en bestuur

Financieel overzicht per thema

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
1.a. Algemeen bestuur	50	20	20	20
1.b. Dienstverlening	185	185	185	185
1.c. Regionale samenwerking	-	-	-	-
1.d. Asielzoekers en vluchtelingen	-	-	-	-
Programma 1. Inwoners en bestuur	235	205	205	205

1.a. Algemeen bestuur

Wij hechten er belang aan om samen met inwoners, ondernemers, organisaties en instellingen, verenigingen en vrijwilligers vorm te geven aan onze ambities en de verdere uitwerking en keuzes die wij maken vanuit het coalitieakkoord. Wij werken hierbij samen met een open houding op basis van vertrouwen, respect en waardering. We willen weten wat er speelt bij alle groepen in de samenleving en betrekken hen zo veel mogelijk bij besluitvorming via bestaande en nieuwe vormen van participatie. We vinden het belangrijk om hiervoor een helder en transparant kader voor participatie vast te stellen. Hierbij onderzoeken wij de mogelijkheden om invulling te kunnen geven aan de ondersteuning van burgerinitiatieven en hiervoor een vorm te kiezen die bij onze gemeente past. Ook zullen we stappen zetten om tot een actieve jongerenraad te komen die ons met hun invalshoek en inzichten verrijkt. Er bestaat een digipanel voor de blijvende verbetering van onze website. De website wordt al ingezet voor digitale participatie bij projecten (bijvoorbeeld de herinrichting Laat, Alkmaars Kanaal, PoCITYf en Duurzaamheid). Daarnaast maken we gebruik maken van de bestaande digitale participatiemiddelen om periodiek te meten hoe evenementen zijn ervaren.

1.b. Dienstverlening

We handelen vanuit onze visie op dienstverlening wat betekent dat onze inwoners centraal staan en zich welkom en gehoord voelen. De gemeente is zowel telefonisch als fysiek goed bereikbaar. Wij vinden het belangrijk voor onze dienstverlening om onze communicatie in begrijpelijke taal (B1) vorm te geven en de website voldoet aan de toegankelijkheidseisen. Wij zetten in op plaatsonafhankelijke dienstverleningspunten en het verder vereenvoudigen van gemeentelijke informatie. Daarnaast ondersteunen wij digitaal minder vaardige inwoners. Dit doen wij bijvoorbeeld door hosts in de Publiekshal van het Stadskantoor die kunnen helpen bij het invullen of raadplegen van de website. We werken hierbij ook samen met het Ondernemersloket, de bibliotheek en buurthuizen/bewonersondernemingen. Waar mogelijk vereenvoudigen en schrappen we regels. Dit doen we bij de jaarlijkse actualisatie van de APV.

1.c. Regionale samenwerking

We versterken onze positie in de regio. Als centrumgemeente pakken we onze rol door zowel regionaal als bovenregionaal de samenwerking te intensiveren en een voortrekkersrol te vervullen in de gezamenlijke opgaven. De Focusagenda blijft hierbij de basis voor de regionale samenwerking en de overlegstructuur.

Wij zetten nadrukkelijk in op energie-innovatie, het aantrekken van innovatieve bedrijven en kennisinstellingen (cross-over programma 3 Bedrijvigheid) en het intensiveren van regionale samenwerking op het gebied van jeugdzorg (cross-over programma 2 Vitaliteit).

1.d. Asielzoekers en Vluchtelingen

Het aantal mensen dat zich wereldwijd genoodzaakt ziet om te vluchten voor oorlog en geweld nam in 2022 verder toe tot een historisch aantal van 100 miljoen. Dit zijn niet alleen harde cijfers, maar ook in Alkmaar kennen we de gezichten van deze vluchtelingen uit met name Oekraïne, Syrië, Afghanistan en Eritrea. Nederland, en dus ook centrumgemeente Alkmaar, neemt haar verantwoordelijkheid voor de opvang van deze vluchtelingen. Het nieuwe college zet dit beleid voort en onderzoekt wat het verder kan doen voor asielzoekers, naast de huisvesting van statushouders, Oekraïners en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers). Wij voeren daartoe een humaan en rechtvaardig opvangbeleid, bij voorkeur door kleinschalige opvang, een goede inpassing in de Alkmaarse samenleving en draagvlak onder de bevolking.

Het college ontwikkelt op korte termijn een integrale beleidsvisie (inclusief onze visie op de vorm van asielopvang in onze gemeente) en vervolgens een uitvoeringsagenda in samenwerking/afstemming met de buurgemeenten. Intussen staat de wereld niet stil en blijven wij nu al onze verantwoordelijkheid nemen in de huisvesting van de verschillende doelgroepen.

De uiteindelijke visie met de ambities voor de uitvoeringsagenda stellen wij binnen de bestaande budgetten op, betaald door het Rijk. Indien de uitvoering extra benodigde capaciteit en/of middelen in de jaren 2023 e.v. vragen, zullen we de raad hierover uiteraard raadplegen.

Hiermee laat het college uitdrukkelijk zien dat het oog heeft voor het leed van vluchtelingen. Tegelijk willen we dit samen met de Alkmaarse bevolking doen, met oog en aandacht voor de roep om huisvesting voor de Alkmaarders zelf.

Programma 2. Vitaliteit

De gemeente Alkmaar moet nu en in de toekomst een rechtvaardige, veilige, toegankelijke, diverse en inclusieve gemeente zijn, waar mensen oog hebben voor elkaar en zich niet eenzaam en verloren voelen. Wij brengen mensen bij elkaar en gaan uitsluiting tegen. We waarderen en respecteren elkaar, vanuit de overtuiging dat ieder mens gelijkwaardig is.

De dorpen en de stad Alkmaar blijven plekken waar mensen het beste uit zichzelf kunnen halen. Waar kinderen en jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen, waar voldoende banen zijn, en waar ouderen waardig ouder kunnen worden en mensen met een beperking worden gezien. Wij willen dat de groei van onze gemeente ten goede komt aan iedereen.

Financieel overzicht per thema

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
2.a. Onderwijs en jeugd	265	415	415	415
2.b. Kunst, cultuur en cultureel erfgoed	653	863	868	863
2.c. Sport	175	425	285	-
2.d. Maatschappelijke ondersteuning	10	230	230	230
2.e. Jeugdzorg	389	389	389	389
2.f. Participatie, werk en inkomen	300	350	350	350
2.g. Armoedebeleid en schuldhulpverlening	2.550	1.900	1.900	150
- Dekking via Reserve Bijzondere Bijstand TONK	-2.400	-1.750	-1.750	-
2.h. Diversiteit	75	120	165	165
2.i. Volksgezondheid	50	-	-	-
Programma 2. Vitaliteit	2.067	2.942	2.852	2.562

2.a. Onderwijs en Jeugd

Elk kind in Alkmaar verdient goed onderwijs. Door onze jeugd goed onderwijs te bieden vergroten we hun kansen op een mooie toekomst en kunnen ze hun talenten optimaal ontplooien. Wij vinden dat iemands toekomstkansen niet afhankelijk mogen zijn van de plek waar je naar school gaat. Ook zetten we ons in om onze scholen een veilige plek te maken en te houden en dragen we bij aan het creëren van een omgeving waar iedereen telt. Diversiteit en acceptatie van elkaars verschillen is een rijkdom waarvoor ruimte geboden moet blijven binnen scholen.

Om toegankelijkheid voor kinderen te waarborgen wordt een toegankelijkheidsagenda ontwikkeld. We blijven de buurt- en wijkspelaatunen ondersteunen door middel van subsidies en we behouden basisscholen in de dorpen en kernen. Er zal onderzocht worden hoeveel kinderen zonder ontbijt naar school gaan om te kijken of er noodzakelijke stappen gezet moeten worden.

De inzet voor het outreachende jongerenwerk en het outreachende jongerenwerk op scholen wordt geïntensiveerd. In Overdie start een pilot waarmee op korte termijn een extra locatie wordt gerealiseerd. In navolging van het beleidskader Jongerenwerk spelen we in op het creëren van een extra locatie voor de jeugd en het aansluiten op het geluid uit de wijk in samenwerking met Alkmaar Sport en de gebiedsteams. Daarnaast vindt in 2023 een analyse plaats op de accommodaties (huiskamers) voor het jongerenwerk met als doel toe te werken naar een dekkend netwerk van accommodatie gebonden jongerenwerk.

2.b. Kunst, cultuur en cultureel erfgoed

De culturele sector is van grote sociale én economische waarde. We gaan extra inzetten op behoud, versterking en ontwikkeling van de culturele infrastructuur. De beperkende coronamaatregelen hebben een grote impact gehad op de eigen verdien capaciteit van de culturele sector door de lange duur van de gedwongen sluitingen van instellingen. Ook creatieve zzp'ers zijn getroffen door het wegvallen van opdrachten.

Kunst en cultuur moeten laagdrempelig en toegankelijk zijn voor iedereen binnen de gemeente. De sector moet meegroeien met de ontwikkeling van de gemeente, waaronder het Alkmaars Kanaal. Ook koesteren wij ons cultureel erfgoed als toeristische trekpleister van onze gemeente. We gaan daarom het cultuurbeleid verder ontwikkelen en uitwerken in de nieuwe cultuurnota, die vanwege corona is uitgesteld.

Vanwege de groei van het aantal inwoners doen we onderzoek naar de benodigde upgrade van de culturele voorzieningen aan het Canadaplein en rondom het Alkmaars Kanaal. We onderzoeken de mogelijkheden om de Popelmanspoort/Nieuwlanderpoort weer in oude glorie te herstellen en de contouren van de voormalige Rode Toren zichtbaar en toegankelijk te maken voor publiek. Met het oog op de Kanaalontwikkeling is een onderzoek naar een gebiedsbiografie voor het Alkmaars Kanaal in gang gezet. De komende jaren zal worden gewerkt aan alle gebiedsbiografieën vanwege de wettelijke verplichtingen op grond van de Omgevingswet, los van de ingangsdatum. Wij investeren in de ontwikkeling van alternatieve cultuuroutings bij Podium Victorie en cultureel centrum de Groene Zwaan in De Rijp. Wij handhaven onze subsidierelaties met de culturele instellingen. We richten ons op het onderhoud van de inmiddels ingerichte broedplaatsen en stimuleren de organisatie van culturele initiatieven in de broedplaatsen. Eigen vastgoed van de gemeente zetten wij zo mogelijk in, om broedplaatsen, of andere culturele instellingen, een betaalbare locatie te bieden.

2.c. Sport

Sport is gezond en brengt mensen bij elkaar. Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn en inkomen of een beperking mag geen belemmering zijn om lekker te bewegen. Jongeren moeten de kans behouden zich sportief te ontwikkelen. Sportverenigingen en hun vrijwilligers worden ondersteund en er worden voor iedereen toegankelijke groepsactiviteiten georganiseerd. Er wordt nadruk gelegd op de breedtesport en de maatschappelijke waarde van talentontwikkeling.

Het college zet de komende periode de werkzaamheden voort door uitvoering te blijven geven aan het Masterplan Sport en Bewegen en het Masterplan Voetbal. Mocht het rijk de regeling Sportakkoord verlengen, dan haken we daar als Alkmaar net als afgelopen jaren op aan. Belangrijke thema's zoals Vitale Sporten beweegaanbieders, Inclusief Sport & Bewegen en van jongs af aan vaardig in bewegen, krijgen blijvend aandacht. Ook zetten we het beleid voort op het behoud van de beweegmogelijkheden in de openbare ruimte en het toegankelijk houden van sport ongeacht inkomen of beperking.

De verbinding tussen wijken en dorpen, de gemeente, verenigingen en sportscholen door inzet van sportregisseurs in iedere wijk wordt gecontinueerd.

Wij streven ernaar om in 2023 een besluit aan u voor te leggen over renovatie of nieuwbouw van zwembad Hoornsevaart. In 2024 wordt onderzoek gedaan naar de sportbehoefte (georganiseerd en ongeorganiseerd) en de daarbij benodigde sportaccommodaties in de openbare ruimte.

De verduurzaming van de bestaande accommodaties vraagt extra maatregelen. De verenigingsondersteuner blijft de sportverenigingen faciliteren op verschillende vraagstukken, waaronder het vrijwilligersbeleid. De maatschappelijke sportregisseur ondersteunt bij pilotprojecten waarbij sport als middel in wordt gezet voor maatschappelijke problemen van de jeugd in Alkmaar Verder sluiten we als gemeente aan op de pilots "rijke schooldag".

2.d. Maatschappelijke ondersteuning

Ook Alkmaar heeft te maken met mensen die ouder worden en langer zelfstandig thuis willen wonen. Dat is een zegen, maar het vraagt tegelijk om meer begeleiding, zorg en hulpmiddelen. Een uitdaging daarbij is op dit moment een tekort aan arbeidskrachten in de zorg, waardoor er meer een beroep wordt gedaan op zelfredzaamheid en de directe omgeving zoals mantelzorgers. Verdere digitalisering maakt soms ook het meedoen voor ouderen ingewikkeld, terwijl we willen dat iedereen mee kan blijven doen. Want iedereen heeft recht op een fatsoenlijk en menswaardig bestaan.

Meedoen en zelfredzaamheid bij Ondersteuning

Zelfredzaamheid is een voorwaarde voor zelfstandig kunnen wonen. De Wmo biedt onze inwoners daartoe de kans. Onze integrale benadering van huisvestingsvraagstukken geeft ook de mogelijkheid aan bijzondere doelgroepen (statushouders, woonzorg, speciale woonprojecten zoals skaeve huse, etc.) om zelfstandig te kunnen wonen en volwaardig deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven.

De ambitie is dan ook dat zoveel mogelijk inwoners in staat zijn hun gewenste leven zelfstandig en vanuit de eigen verantwoordelijkheid (zelfredzaam) te realiseren en van hieruit mee te blijven doen met de Alkmaarse samenleving (betaald of onbetaald) en zo een zinvol leven kunnen leiden en eenzaamheid te bestrijden.

Maatschappelijke ondersteuning is er om inwoners te ondersteunen als dit om welke reden dan ook wordt belemmerd. De gemeente Alkmaar is er voor haar burgers als dit nodig is. We stellen de inwoner centraal, zorgen dat deze meer eigen regie krijgt over het gewenste en gepaste zorgaanbod/ondersteuning en bieden een concreet en integraal aanspreekpunt vanuit de gemeente.

We vergemakkelijken het aanvragen van Wmo door het vereenvoudigen van de formulieren en waar mogelijk versnellen van de afhandeling ervan. Hiervoor richten we het toegangsproces (digitaal) effectiever en laagdrempelig in zodat inwoners sneller geholpen. Tevens zetten we in op extra capaciteit voor meer integrale ondersteuning aan inwoners. Met het realiseren van een seniorenagenda wordt er blijvend aandacht besteed aan het ouder worden in Alkmaar. Bij de totstandkoming worden belanghebbenden, zoals de Wmo-raad en ouderenbonden betrokken. Tevens vindt er afstemming plaats in de regio, bijvoorbeeld vanuit het samenwerkingsverband VONK (Vitaal Oud in Noord Kennemerland). Als basis wordt uitgegaan van het bestaande beleid en activiteiten. Na vaststelling van de seniorenagenda vinden er periodiek bijeenkomsten plaats met belanghebbenden om de voortgang te bespreken en waar nodig aan te scherpen. Om inwoners in staat te stellen zoveel mogelijk eigen regie te hebben is een doorontwikkeling van de sociale kaart nodig die breder is dan alleen de Wmo.

Er zal worden onderzocht of het noodzakelijk en haalbaar is om de begeleider gratis mee te laten reizen bij het vervoer van mensen met een beperking, ook in afstemming met de omliggende gemeenten. Indien dit zo is, dan zal dit vanaf 2024 vergoed worden door de gemeente (Wmo-vervoer).

In Alkmaar geldt nog geen eigen bijdrage op hulpmiddelen (scootmobielen, woningaanpassing, trapliften). De meeste andere gemeenten hebben dit wel. Voorstel is om de invoering van de eigen bijdrage (opnieuw) voor te leggen onder andere aan de Wmo-raad en vervolgens opiniërend aan u voor te leggen. Het heroverwegen van deze eigen bijdrage behoort tot de mogelijkheden. Landelijk wordt gewerkt aan een wetsvoorstel om te komen tot een eerlijkere regeling voor de eigen bijdrage in huishoudelijke zorg.

Humane opvang voor kwetsbaren

We focussen op een tijdige aanpak en behandeling van dak- en thuislozen en personen met verward gedrag. We bouwen hierbij voort op succesvolle aanpakken. Dit betekent dat er op het gebied van preventie wordt ingezet op de methodiek 'wooncoach'. Tevens start er een pilot in de regio Alkmaar om een groep mensen op het snijvlak van onbegrepen gedrag en woonproblemen, veel intensiever te ondersteunen met bemoeizorg en outreachende zorg. Jaarlijks blijven we de benodigde plekken voor daklozenopvang monitoren. Succesvolle aanpakken als Housing First wordt verder uitgebreid en voor Skaeve Huse wordt locatiestudie in gang gezet. Voor het project Onder de Panne wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor invulling in Alkmaar.

Uitstapprogramma's prostitués en mensenhandel

De uitvoering van uitstapprogramma's is belegd bij GGD en MEE & de Wering. Met RUPS-middelen is het outreachende werk verbreed naar vrouwen die werken in de prostitutie die via internet hun diensten aanbieden en naar mannelijke sekswerkers. Voor verdere uitbreiding zal beleidsontwikkeling plaatsvinden. Gedacht kan worden aan urgentieverlening aangezien hoge woonlasten een belemmering voor sekswerkers kunnen zijn om uit te stappen. We intensiveren het uitvoeringsprogramma.

Voor noodopvang voor slachtoffers huiselijk geweld wordt momenteel een beroep gedaan op capaciteit van het Oranjehuis. Met Haarlem en Zaanstad wordt overleg gevoerd over gezamenlijk borgen van opvangcapaciteit mensenhandel. Onlangs bleek uit de onderzoek van het landelijk Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel, dat er ook in Alkmaar sprake is van jonge slachtoffers van criminele uitbuiting. Daarnaast zal op korte termijn, zoals door het rijk gevraagd, een beleids- en actieplan worden opgesteld voor de strijd tegen mensenhandel.

Suïcidepreventie

In Nederland komen elk jaar ruim 1.800 mensen om door zelfdoding. Ook in Alkmaar. Daarom is het goed dat de GGZ en De Hoofdzaak zich inzetten voor mensen met een psychische kwetsbaarheid in nauwe samenwerking met de landelijke organisatie 113-suïcidepreventie. Zo neemt Alkmaar deel aan de regionale campagne "Vraag, Praat en Luister". De campagne maakt inwoners, professionals en maatschappelijke organisaties bewust van hun mogelijke rol om zelfmoord te voorkomen en een leven te redden. Alkmaar gaat zich proactief inzetten om de suïcides terug te dringen naar nul in samenwerking met de betrokken organisaties, het onderwijs en het jongerenwerk. Hier is vanzelfsprekend een belangrijke verwevenheid met het beleidsveld volksgezondheid.

Sociale wijkteams

Er wordt verkend samen met betrokken maatschappelijke organisaties, wat de mogelijkheden zijn voor het inrichten van aparte sociale wijkteams. Dit in relatie tot wat er al gebeurt op wijkniveau en wat de meerwaarde kan zijn van het invoeren van deze wijkteams, mogelijk ook middels een inwonerstevredenheidsonderzoek. Er wordt gezien hoe we mogelijk via die wijkteams nog meer kunnen inzetten op preventie en vroegsignalering. Ook om te voorkomen dat mensen financieel in de problemen komen en afglijden in armoede. De verkenning en pilot zal plaatsvinden in eerste helft van 2023 in de wijk Overdie.

2.e. Jeugdhulp

De coronamaatregelen hebben jongeren hard getroffen. Het leidde tot enorme inperking van hun sociale (uitgaans)leven en in sommige gevallen leerachterstanden. Nog steeds kampen jongeren, met name meisjes, met de gevolgen hiervan. Zo is het aantal jongeren met psychische problemen toegenomen (ook door prestatiedruk op school). Hierdoor is de vraag naar jeugdhulp en gezinsondersteuning ook toegenomen. Daarnaast zijn tijdens het leenstelsel de studieschulden enorm gestegen en er is ook een groot tekort aan jongerenwoningen.

Dit college zet sterk in op steun aan gezinnen en jongeren. Er wordt alles aan gedaan om zo snel als mogelijk problemen te signaleren en het liefst de problemen voor te zijn, door outreachend de gezinnen en de jongeren op te zoeken. Zo kan er tijdig en op maat hulp gegeven worden, zodat zij hun leven kunnen vormgeven en zich kunnen ontwikkelen. Hiervoor worden extra middelen ingezet. Borging van de Top3 methode en Team 16 plus maken hier onderdeel van. Ook vanuit het beleidsveld volksgezondheid wordt een bijdrage aan preventie geleverd.

Er worden extra middelen vrijgemaakt voor het plan van aanpak Relatieversterking en Echtscheiding, voor het verbeteren van de voorlichting, de website, contact en inzet van ketenpartners en hun aanbod en deskundigheidsbevordering. Lokale gemeentelijke toegang en het CJG spelen een cruciale rol bij normalisering, waarbij uitgegaan wordt van eigen kracht van jongeren en hun ouders. Vormen van hulpverlening sluiten zoveel mogelijk aan bij het normale leven. Dit onderwerp sluit aan bij E!Gen reG!e. Het betreft ook een van de doelen van de nieuwe inkoop Jeugd.

Daarnaast zal het jongerenwerk versterkt worden met onder andere extra jongerencentra in de wijken Overdie en Hoefplan. Uiteraard wordt nauwe samenwerking gezocht bij het Jongerenplatform Regio Alkmaar. Het onderwerp heeft belangrijke raakvlakken met het beleidsthema onderwijs.

Er wordt gepoogd hulp bij voorkeur in de context van het gezin te geven, zo lang en indien nodig intensief mogelijk. Hierbij wordt ook onderzocht hoe het eigen netwerk zo veel als mogelijk kan worden ingezet. Met de implementatie in 2023 van de nieuwe inkoop jeugdhulp ligt de focus op passende zorg in de directe omgeving van de jeugdige. Buurtgezinnen moet financieel structureel geborgd worden vanaf 2023.

De ambitie is om uithuisplaatsingen te voorkomen en terug te brengen naar nul gedurende deze collegeperiode. Het belang van het kind staat hierbij altijd voorop. Onderzocht zal worden in hoeverre de beweging die hierop is ingezet met onder andere de lopende inkoop verder versterkt kan worden. Dit door meer in te zetten op intensieve ambulante gezinshulp of als uithuisplaatsing echt onvermijdelijk is, zo gezinsvriendelijke opvang aan te bieden zoals in gezinshuizen of de (netwerk)pleegzorg. Tevens maken we ook gebruik van inzet en kennis van ervaringsdeskundigen. Het college zet de komende periode de werkzaamheden rondom toezicht rechtmatigheid jeugd voort en werkt daarbij nauw samen met de regio.

2.f. Participatie, werk en inkomen

Voor iedereen moet er plek zijn op de arbeidsmarkt en iedereen moet de mogelijkheid krijgen om eigen competenties en talenten te benutten. Of dat nu betaald of onbetaald is of vanuit de bijstand om zo snel mogelijk teruggeleid te worden naar de arbeidsmarkt zonder directe consequenties op de uitkering. Het uitvoeringsprogramma voor participatie, werk en inkomen vormt de basis om hiernaartoe te werken. Indien nodig passen we onze acties aan.

Het college zet de komende periode de werkzaamheden voort ten aanzien van: (1) het opdoen van werkervaring binnen de grenzen van de participatiewet, (2) om- en bijscholing voor banen in de toekomst en eerlijk werk (door de organisatie van onder andere arbeidsmarkten in wijken waar groepen zitten met een slechte startpositie), (3) de stimulering van stageplekken voor groepen die lastig een stageplek kunnen vinden en (4) het aanbieden van taallessen en participatietrajecten aan nieuwkomers. Tevens blijft sturing en regie vanuit de gemeente op het proces van implementatie van de Wet Inburgering van belang.

We verkennen of het mogelijk is kinderopvang te vergoeden voor inwoners in een uitkeringssituatie zodat ruimte en tijd wordt gecreëerd voor deze mensen om zich aan deze situatie te onttrekken. We vergoeden dit vanuit bijzondere bijstand als inwoners re-integratietraject volgen of parttime gaan werken.

2.g. Armoedebeleid en schuldhelpverlening

Wij vinden het belangrijk dat iedereen in Alkmaar mee kan blijven doen in de samenleving, ook mensen met een smalle beurs. Juist nu, met de fors stijgende energielasten en kosten van levensonderhoud is dit van extra belang. We willen niet alleen herstellen waar mensen door onvoldoende inkomen buiten de boot vallen, maar - beter nog - voorkomen dat deze situatie ontstaat. We richten ons daarbij ook op ondersteuning van mensen met een inkomen tot 150%, van het sociaal wettelijk minimum.

Ook willen wij extra aandacht besteden aan maatregelen die maken dat werken in alle gevallen echt loont. Dit doen wij door te blijven investeren in kwijtscheldingen van belastingen, het zoveel mogelijk voorkomen van schuldenproblematiek (vroegsignalering en aansluiten bij stichting Kredietbank Nederland), aansluiten bij en het wegnemen van administratieve drempels voor vragen om financiële ondersteuning. We willen mensen in de bijstand kansen geven om zo snel mogelijk deel te nemen aan de arbeidsmarkt zonder directe en mogelijk nadelige financiële consequenties. Ook in financiële zin (voorkomen armoedeval). Ook inwoners die vrijwilligerswerk doen gaan we financieel stimuleren. Ze kunnen een financiële tegemoetkoming ontvangen. Daarnaast willen wij vanaf 2023 fors extra inzetten op het ondersteunen van minima middels het beschikbaar stellen van de AlkmaarPas aan een ruimere doelgroep. Wij zetten in op het aanpakken van reeds ontstane schulden. Ook onderzoeken wij een aantal mogelijkheden, en komen wij vervolgens op korte termijn met voorstellen om de zogeheten armoedeval te voorkomen (minimaliseren drempelproblematiek).

2.h. Diversiteit

In een inclusieve samenleving kan iedereen meedoen, ongeacht lichamelijke of mentale beperkingen, huidskleur, religie, gender of seksuele voorkeur. Het college blijft hiertoe onverkort inzetten op de aanpak van discriminatie en uitsluiting door ondersteuning van onze subsidiepartners.

Naast de al bestaande projecten op dit gebied op scholen (over pesten, voorlichting over diversiteit en inclusie) bieden we vanaf het schooljaar 2024-2025 aan 12 Alkmaarse scholen voor Voortgezet Onderwijs de mogelijkheid extra projecten te draaien.

In 2023 gaan we in nauwe samenspraak met inwoners en (belangen)organisaties aan de slag met het opstellen van een beleidskader Diversiteit en inclusie 2023-2026. Dit als basis voor het eveneens nieuw op te stellen Diversiteitsagenda en het Regenboogmeerjarenplan. Het beleidskader zal de samenhang tussen de uitvoeringsprogramma's versterken. Hiermee gaan we een nog concretere uitwerking geven aan onze ambities op dit punt.

Indien het ministerie van OCW het regenboogstedenprogramma voortzet, is mogelijk financiering vanuit het rijk voor het Regenboogmeerjarenplan aan de orde.

2.i. Volksgezondheid

Bij Volksgezondheid staat algeheel welbevinden centraal. Ontwikkelingen ten aanzien van aanbesteding in de zorg worden nauwlettend in de gaten gehouden en waar mogelijk wordt aanbesteding en marktwerking in de zorg beperkt. Tevens ontwikkelen we een integrale aanpak om onaanvaardbare gezondheidsverschillen te verkleinen. Het uitvoeringsprogramma voor Volksgezondheid vormt de basis om hiernaartoe te werken. Indien nodig passen we ons beleid aan.

Het college zet de komende periode in op een integraal gemeentelijk preventieplan. In dit plan wordt onder meer inrichting van de buitenruimte voor preventieve gezondheidsbevordering opgenomen en de samenwerking met de zorgverzekeraars ter voorkoming van gezondheidsklachten. Medio 2023 willen wij u dit plan aanbieden en de consequenties ervan met u delen.

We gaan verder met de doorontwikkeling van toegankelijkheid, zowel digitaal als fysiek en bevorderen de zelfredzaamheid hierin. Momenteel wordt een agenda voor lokale toegankelijkheid ontwikkeld.

Gezondheidszorg blijft laagdrempelig doordat er in alle wijken een voorziening is en tandartszorg, meer in het bijzonder voor minima, toegankelijk blijft. Ook voor de toegankelijkheid van de huisartsenzorg moet aandacht besteed worden aan de huisvesting. Aan het uitvoeringsprogramma "Geweld hoort nergens thuis" wordt voortzetting gegeven door de komende jaren aan de slag te gaan met de uitwerking van een toekomstscenario. De GGZ en GGD zullen worden ondersteund en ingezet waar nodig, ook voor dak- en thuislozen. De raad wordt tijdig betrokken bij uit- en/of aan-bestedingstrajecten.

Programma 3. Bedrijvigheid

Alkmaar is het economisch hart van de regio en wij nemen hierin onze verantwoordelijkheid. Door regionale samenwerking geven wij verder invulling aan onze rol als schakel tussen de metropool Amsterdam en Noord-Holland Noord. Wij zorgen voor een goede vitale Alkmaarse economie die bijdraagt aan de brede welvaart.

Financieel overzicht per thema

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
3.a. Economie	125	200	150	150
3.b. Toerisme en marketing	430	105	105	105
3.c. Evenementen	225	50	50	50
3.d. Agrarische economie	50	100	50	50
Programma 3. Bedrijvigheid	830	455	355	355

3.a. Economie

Voor een goed vestigingsklimaat is een aantrekkelijk woon- en leefgebied van belang voor het succes van bedrijven. Bedrijven hebben belang bij een goed functionerende arbeidsmarkt met fitte en goed opgeleide werknemers. Hierbij spelen veiligheid, het voorzieningenaanbod, voldoende groen en schone lucht ook een belangrijke rol. Maar de relatie tussen bedrijven en onze omgeving is wederkerig. Ook onze inwoners hebben belang bij de aanwezigheid van voldoende een aantrekkelijke werkgelegenheid verspreid over diverse sectoren.

Alkmaar wil koploper zijn waar het gaat om het benutten van nieuwe innovatieve technologieën, verduurzaming en circulaire economie. Hiervoor verkennen wij de mogelijkheden voor het opzetten van een kenniscentrum voor innovatie en maakindustrie. Hierbij werken wij samen met onderwijsinstellingen en andere partijen in de regio. De mogelijkheden om aan te haken bij een bestaand innovatie/kenniscentrum wordt hierbij verkend. Om de circulaire economie verder te stimuleren onderzoeken wij de mogelijkheid om de kringloopboulevard op Overstad te behouden en mee te nemen bij de planontwikkeling. Wij zetten in op een goede bereikbaarheid van bedrijventerreinen per OV en fiets, waarbij er in de groene ruimte kan worden gesport of gewandeld. In de nieuw op te stellen mobiliteitsstrategie wordt daarom ook gekeken naar de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen van de gemeente Alkmaar.

Het Ondernemersloket zorgt voor de begeleiding en adviseren van (startende) ondernemers op het gebied van vestiging, verplaatsing of uitbreiding van hun bedrijf. Tevens wordt er samengewerkt met het Ontwikkelingsbedrijf NHN voor het aantrekken van (innovatieve) bedrijven van buiten de regio en internationaal. De nieuw opgerichte Regionale Ontwikkelingsmaatschappij ROM InWest ondersteunt nieuwe bedrijven met zowel business development als financiering vanuit het Transitiefonds en MKB fonds. Samen met het Ontwikkelingsbedrijf NHN, de ROM InWest en andere partners zoals de Greenport, worden de mogelijkheden om Nationale en Europese subsidies voor innovatieve- en duurzame bedrijvigheid aan te spreken zoveel mogelijk benut.

We vinden het van belang dat onderwijs goed aansluit op de lokale werkgelegenheid. In dat kader gaan wij ons inspannen om een universitaire opleiding op het gebied van energietechnologie naar Alkmaar te halen. De huidige inzet is met name gericht op de technische opleidingen op MBO en HBO niveau, onder andere door Terra Technica. Nu het Energy Innovation Park steeds meer vorm krijgt (Investa, Sustenso, SCW systems) wordt het steeds interessanter voor een universiteit om zich op een of andere wijze zich ook hier te verankeren. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de huidige horecastructuur in de gemeente Alkmaar. We staan open voor uitbreiding van horecagelegenheden in Alkmaar Noord.

3.b. Toerisme en Citymarketing

Een aantrekkelijke gemeente is een basisvoorwaarde voor economische groei en welvaart. Alkmaar heeft altijd een grote aantrekkingskracht gehad en heeft daaraan zijn sterke economische positie te danken. Dat is geen vanzelfsprekendheid en Alkmaar moet blijven werken aan het verleiden en aantrekken van bewoners, bedrijven en regionale, nationale en internationale bezoekers om naar Alkmaar te komen. Om Alkmaar te blijven positioneren als aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken, te bezoeken en voor talentontwikkeling is continue aandacht voor integrale citymarketing van groot belang. Een goede marketing van onze identiteit en aantrekkelijkheid vormt hierbij een belangrijk onderdeel.

Om onze aantrekkelijkheid te versterken werken wij nauw samen met Stichting Hart van Noord-Holland (Alkmaar Marketing & VVV). Deze samenwerking willen wij in de toekomst verder uitbreiden. Hieraan wordt nadere invulling gegeven met de actualisatie van het Citymarketing & Evenementenbeleid. We zetten daarbij in op bekendheid van onze hele gemeente, het buitengebied, dorpen en de stad. Het verbeteren van de toeristische routes vormt hierbij een belangrijk onderdeel. Onderzocht wordt of het extra inzetten van stadsgidsen en dorpsgidsen via Stichting Hart van Noord-Holland hieraan kan bijdragen.

Voor het toekomstbestendig houden van onze binnenstad als kernwinkelgebied is de detailhandelsstructuur door de raad vastgesteld. Deze omvat een drietal profielen, waaronder de hoofdwinkelstraten (Langestraat en De Laat), de verbindingsstraten en het dwaalmilieu. Het dwaalmilieu en de verbindingsstraten vormen in feite met elkaar de Prachtstraatjes. De Oude stad maakt hier ook deel van uit. Deze Prachtstraatjes zullen blijvend onder de aandacht worden gebracht en de uitstraling van de straten zal worden versterkt. Alkmaar is voor bezoekers onder andere aantrekkelijk door haar historisch erfgoed. Wij realiseren ons dat de architectuur van nu het historisch erfgoed van de toekomst kan worden. Daarom is er aandacht voor de mogelijkheden die bijzondere locaties kunnen bieden waarvoor aanvullende architectonische uitgangspunten of beeldkwaliteitsplannen worden geformuleerd. Denk hierbij aan bijvoorbeeld Popelmanspoort in ere herstellen met het bijbehorende verhaal.

3.c. Evenementen

We willen jaarlijks minimaal een groot evenement naar Alkmaar halen met (inter)nationale allure. Naast een groot evenement worden ook de kleinschalige festivals en culturele evenementen gefaciliteerd. In 2023 onderzoeken wij hoe dit het beste (efficiënt en effectief) gedaan kan worden resulterend in een uitvoeringsgericht plan van aanpak. Ook de taakverdeling tussen gemeente en externe organisatie komt daarbij aan bod.

3.d. Agrarische Economie

Wij willen een pragmatische aanpak ter ondersteuning van de agrarische sector met aandacht voor vooral kleine tot middelgrote bedrijven. Innovatie van de agrarische sector heeft hierbij als doel om de transitie naar een duurzame kringlooplandbouw te realiseren. Rijk en provincie zijn hierbij de belangrijkste trekkers. Op gemeentelijk niveau kunnen we ondersteuning bieden aan de sector door goede ruimtelijke kaders te formuleren zoals een Omgevingsplan inclusief bodem en water. Maar ook projecten realiseren in samenwerking met ondernemers die aansluiten op onder andere de provinciale voedselvisie, provinciale bouwsteen klimaatadaptatie landelijk gebied en ondersteuning van ondernemers via samenwerkingsprogramma's zoals Voedsel Verbindt, Greenport en ROM InWest. Dit alles wordt uitgewerkt in de Agrarische Agenda Alkmaar. Ten aanzien van de huisvesting van tijdelijke seizoenskrachten wordt er in 2023 een onderzoek opgestart.

Een vitale agrarische sector die tevens bijdraagt aan de instandhouding van natuur- en landschapswaarden is van belang. Wij participeren in samenwerkingen, zoals Greenport NHN en Voedselverbindt en in provinciale gebiedsprocessen (zoals Eilandspolder) om deze doelstellingen met de sector te realiseren. We werken samen met de sector aan de Agrarische Agenda Alkmaar. Wij willen de Eilandspolder met cultuurhistorische en natuurwaarden en de daarvoor onmisbare agrarische bedrijven als natuurbeheerders in de dorpen en kernen behouden. Door middel van agrarisch beheer worden de bijzondere natuurdoelen en landschapswaarden van de Eilandspolder in stand gehouden.

Programma 4. Leefbaarheid

Alkmaar groeit: Alkmaar transformeert van beheergemeente naar groeigemeente en dat brengt vele interessante ruimtelijke en maatschappelijke uitdagingen met zich mee. Dit vraagt om duurzame gebiedsontwikkeling. Alkmaar is volop in ontwikkeling op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid en economie. Om de inwoners en ondernemers goed te kunnen bedienen worden deze opgaven integraal aangepakt. Dit alles om ervoor te zorgen dat het prettig wonen, leven, werken en recreëren is in de gemeente Alkmaar.

Financieel overzicht per thema

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
4.a. Veiligheid	115	115	115	115
4.b. Bereikbaarheid	1.086	1.008	596	300
4.c. Wonen en ruimtelijke ordening	1.912	2.373	2.363	2.285
4.d. Parkeren	340	340	290	290
4.e. Alkmaars Kanaal	103	52	-	-
4.f. Buitenruimte	124	729	890	868
4.g. Buurtgericht werken	80	-	-	-
4.h. Dorpen- en kernenbeleid	200	700	750	750
Programma 4. Leefbaarheid	3.960	5.317	5.004	4.608

4.a. Veiligheid

Alkmaar heeft met veel veiligheidsvraagstukken te maken. Traditionele veiligheidsvraagstukken, zoals bijvoorbeeld woonoverlast, (jeugd)criminaliteit, verkeersveiligheid en huiselijk geweld, maar ook de nieuwe veiligheidsvraagstukken. Denk daarbij aan ondermijning, zorgfraude, cybercriminaliteit en gezondheidscrisis. Tel daar de huidige maatschappelijke onrust bij op en we kijken met elkaar naar een omvangrijke opdracht. Veiligheid is nooit een vraagstuk op zichzelf. Veiligheid zit verweven in alle aspecten van ons leven. In het samenleven én in van het beleven van onze stad. Het effectief sturen op onze veiligheid vereist keuzes. Keuzes over prioriteiten, het toepassen van instrumenten en het verzorgen van samenwerking met veiligheidspartners. Het vraagt ook om het begrip veiligheid mee te wegen in de grote opdrachten waar wij als gemeente Alkmaar voor staan. Als voorbeelden zijn daar te noemen: woningbouw, situaties met mensen met onbegrepen gedrag, verkeersveiligheid, jeugdoverlast en mensenhandel. De leefbaarheid van de wijk en de veiligheid op straat hebben een belangrijke plaats in het maatschappelijk debat. Dat is goed, want het verzorgen van veiligheid en leefbaarheid is één van de traditionele taken van de overheid.

4.b. Bereikbaarheid

Alkmaar is een gemeente met meer dan 110.000 inwoners en sterke en vitale, werk-, recreatie- en winkelgebieden. Dit zorgt ervoor dat Alkmaar de centrumgemeente is van de Regio Alkmaar en het scharnierpunt tussen de Metropoolregio Amsterdam en Noord-Holland Noord. Tegelijkertijd zorgt deze positie voor veel reisbewegingen binnen Alkmaar en tussen Alkmaar en de rest van Noord-Holland. Daarbij groeit Alkmaar met 15.000 woningen die in de binnenstedelijk gebied gerealiseerd worden. Om Alkmaar ook in de toekomst als sterke centrumstad te behouden zijn er maatregelen nodig om de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en daarmee leefbaarheid te behouden en te versterken. De groei biedt de kans om deze schaa sprong te gebruiken om een mobiliteitstransitie te bewerkstelligen. Om deze mobiliteitstransitie in goede banen te leiden stellen wij de Mobiliteitsstrategie voor Alkmaar op.

Met het STOMP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, MaaS (deelmobiliteit) en de Privéauto) als uitgangspunt worden mobiliteitsthema's zoals Openbaar Vervoer, deelmobiliteit, verkeersveiligheid, vervoer over water, mobiliteitsnormen, et cetera integraal gekoppeld aan de Alkmaarse opgaven en ambities. Onderdeel van deze Mobiliteitsstrategie is de uitwerking in Mobiliteitsplannen. Het Mobiliteitsplan binnenstad heeft hierbij prioriteit en wordt in samenspraak met bewoners en ondernemers opgesteld. Hierin worden de zero emissiezone, stadslogistiek en minder verkeersbewegingen in de binnenstad betrokken. Op basis van zowel de Mobiliteitsstrategie als de Mobiliteitsplannen wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de projecten die voortvloeien uit beide onderdelen worden geconcretiseerd op planning en kosten. Vooruitlopend op de Mobiliteitsstrategie en de Mobiliteitsplannen wordt reeds gewerkt aan het project Ondertunneling Helderseweg onder het spoor door. Mede dankzij Europese subsidie is gestart met de onderzoeksfase van dit belangrijke knelpunt, waarbij de doelstelling is om deze fase begin 2024 afgerond te hebben.

Het terugdringen van het aantal (dodelijke) ongevallen binnen de gemeente Alkmaar is een van de speerpunten van het college. Het college zet zich daarom in om samen met de bewoners de 30 km/h straten en schoolzones verkeersveiliger in te richten. Beleidsmatig ligt hier een relatie met de landelijke discussie over het afwaarderen van 50 km/h wegen naar 30 km/h en de ambitie uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030, waar gestreefd wordt naar 0 verkeersdoden in 2030. De benodigde fysieke ingrepen, al dan niet op basis van meldingen van inwoners, bedrijven of de raad, worden uitgevoerd via het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit.

Uit de beschikbare ongevals cijfers blijkt dat het in de meeste gevallen gaat om ongevallen tussen gemotoriseerde voertuigen en langzaam verkeer. Het college werkt daarom concreet aan het verbeteren van de verkeersveiligheidsknelpunten zoals benoemd in het plan Alkmaar Fietst 2021-2025. Voor de komende jaren zet het college in op een mobiliteitsaanpak volgens het STOMP-principe. Binnen de uitwerking hiervan zal extra aandacht zijn voor een weginrichting die ongevallen moet voorkomen.

4.c. Wonen en ruimtelijke ordening

Een nieuwe Woonvisie wordt opgesteld. Hierin geeft het bestuur aan welk beleid zij voorstaat en geeft uitgangspunten onderbouwd mee aan alle partijen die in de stad willen bouwen. Daarnaast is de Woonvisie vanaf 2022 weer een wettelijke verplichting voor gemeenten. Uitgangspunten uit het coalitieakkoord vinden zoveel mogelijk hun plek in de Woonvisie. Er wordt ingezet op 30% sociale huur, sterkere positie corporaties, betaalbare woningen voor starters, afspraken over kwaliteit en betaalbaarheid, opkoopbescherming/zelfbewoningsplicht, voorrang bewoners regio, bevorderen doorstroming door aanbod voor ouderen en CPO, stimuleren tijdelijk wonen in leegstaande kantoren en wonen boven winkels, realiseren woonwagencentrale Vroonermeer en gemeentelijk huurteam ter bevordering van woonkwaliteit.

De kosten voor het opstellen van de woonvisie zijn onderdeel van de begroting 2023. De uitwerking, de inzet van instrumenten om tot een goede uitvoering van de Woonvisie te komen, is onderdeel van dit uitvoeringsprogramma. Het betreft de inzet van instrumenten als een (doelgroep)verordening, regelingen, subsidies en ook instrumenten om de rol en positie van woningcorporaties te versterken. Een deel van de gewenste maatregelen zal opgenomen worden in de actualisatie van de huisvestingsverordening.

Het doel van de woningbouwversnelling is om het aanbod aan woningen in Alkmaar snel te laten groeien om te voldoen aan de grote opgave. Het college wil initiatiefnemers goed faciliteren zodat plannen tot uitvoering komen. Dat betekent plannen voortvarend in behandeling nemen, input en beoordeling van verschillende gemeentelijke disciplines en het stroomlijnen van procedures. Daarnaast is meer inzicht in voortgang en prioritering nodig. Dat vereist strakke planning en het organiseren van overleg met ontwikkelende partijen in de vorm van Bouwberaden.

Voor de voortgang van de woningbouwproductie is aanvullende capaciteit nodig. Dit wordt deels terugverdiend door doorberekening van kosten aan ontwikkelende partijen. Er is een lijst opgesteld met woningbouwontwikkelingen. Voorbeelden zijn de plannen van de wooncorporaties, gebiedsontwikkeling AZ, 1^e fase Stompvliet-West, Vroonermeerdriehoek en Picassolaan.

We starten een pilot voor een stadsbouwmeester. Er wordt gezamenlijk bekeken hoe dit in te vullen is, voor wie en voor welke opgaven. En waar deze functie aansluiting kan vinden en kan opereren binnen het reeds bestaande systeem van kwaliteitsborging in samenwerking met de welstandscommissie.

We investeren in het smart city concept. In 2019 heeft de gemeente ingestemd met de principes van een digitale samenleving van de VNG, die het uitgangspunt vormen voor het programma smart city. Smart city is een instrument om te werken aan ruimtelijke en maatschappelijke uitdagingen. Het programma brengt meerdere (digitale) platformen samen en focust zich op het transparant, bruikbaar, toegankelijk en uitlegbaar maken van innovatieve producten richting en met de samenleving.

4.d. Parkeren

In Alkmaar wordt gewoon, gewerkt en gerecreëerd. Als college willen we voldoende parkeerplekken op de juiste plek voor een betaalbare prijs. Bovendien willen we een kwalitatief aantrekkelijke ruimte. Met de komst van 15.000 woningen en hun projectontwikkelaars wordt het drukker en wordt het een kunst om in parkeren de nieuwe balans te vinden. Voor de stad Alkmaar is een samenhangende parkeervisie nodig. Parkeren is een belangrijk item voor burgers en daarom onderzoeken wij of het gewenst is of we de contacten met de burger weer zelf moeten gaan uitvoeren of dat we de goede samenwerking met de huidige parkeerdienstverlener in stand houden. Het parkeervraagstuk voor de dorpen en kernen wordt meegenomen in de dorpensie en het actieplan verkeersknelpunten.

We zetten in op voorstellen voor minder autoverkeer in de stad, het uitbreiden en slopen van bestaande garages en parkeergarages rondom het centrum, differentiatie van de parkeernormen en overstap naar meer digitale handhaving. Wij zetten in op voldoende fietsparkeerplaatsen in het centrum, onder andere door het realiseren van de Fietsenstalling Laat.

4.e. Alkmaars Kanaal

De doelstellingen van het programma Alkmaars Kanaal blijven ook in 2023 onverminderd van belang. In de begroting 2023 zijn voor het Programma Alkmaars Kanaal middelen opgenomen. Hierdoor zijn er alleen voor enkele onderzoeken aanvullende middelen noodzakelijk. Wel is het van groot belang voor de voorspoedige uitvoering van het Alkmaars Kanaal, dat de gemeentelijke organisatie verder wordt versterkt om de uitvoering te versnellen. De transitie van beheergemeente naar ontwikkelgemeente wordt vormgegeven.

We gaan verder met het ontwikkelen van innovatieve pilots in het kader van een duurzaam kanaal, zoals het programma PoCITYf. PoCITYf is opgericht door de Europese Unie om historische steden groener, slimmer en leefbaarder te maken. Alkmaar is één van de twee voorbeeldsteden in Europa. De resultaten, die worden geboekt kunnen ook worden toegepast in het plangebied van het Alkmaars Kanaal. Het beleid wordt deels opgesteld in het Programma Duurzaam Alkmaar en deels wordt dit regionaal opgesteld.

In het coalitieakkoord staat onderzoek naar de mogelijkheid om het pontje Schermereiland – Bierkade op termijn elektrisch te laten varen. Dit onderzoek wordt verbreed naar het onderzoeken van de mogelijkheden voor Alkmaar om het veerpontje op termijn duurzaam te laten varen.

Het college zet in op het optimaliseren van de verbinding tussen Overstad en de binnenstad. Deze ambitie bestaat uit: het aanleggen van een extra (fiets)brug parallel aan de Tesselsebrug van Overstad naar de binnenstad, het verbeteren van de looproute van Langestraat naar Overstad, onderzoek naar de mogelijkheden van een groene fiets- en voetgangersboulevard aan de Kanaalkade en de realisatie van een fietsbrug tussen Overdie en Oudorp.

4.f. Buitenruimte

We investeren in de kwaliteit van de openbare buitenruimten. We zetten in op een nieuw en ambitieus onderhoudsplan voor de buitenwijken en de kernen. Dit houdt in de eerste plaats in, dat de kwaliteit van de buitenruimte voldoet aan het afgesproken beeldkwaliteitsniveau. En wellicht is een hogere beeldkwaliteit soms gewenst. Onderzocht zal worden welke wensen en behoeften leven in de wijken en dorpen, zodat de inrichting en het onderhoud daarop kan worden afgestemd. De kosten zijn afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek.

Ter verhoging van de gemeentebrede saamhorigheid zal, naast het centrumgebied, ook in andere wijken en dorpen jaarlijks, op een markante plek, een kerstboom worden geplaatst.

4.g Buurtgericht werken

Buurt- en wijkgericht werken bestaat inmiddels een flink aantal jaren en is voortgekomen uit herstructurering/stadsvernieuwing en doorontwikkeld door o.a. bewoners, gemeenten, woningcorporaties en welzijnsinstellingen. Wijkcentra en buurt- en dorpshuizen zijn belangrijke pijlers van de inclusieve samenleving. De laagdrempelige inloopfunctie maakt hen eerste aanspreekpunt van de gemeente als de plek waar mensen terecht kunnen voor vragen, voorlichting en ontmoeting. Een goede sociale infrastructuur met buurt- en dorpscentra bevordert de veiligheid in de woonomgeving. Buurtgericht werken is van belang, mede voor de aanpak van eenzaamheid.

In 2023 wordt het huidige model van ‘bewonersondernemingen’ in samenspraak met de verschillende wijkcentra en buurthuizen geëvalueerd. Ook de duurzaamheid en exploitatiekosten van de verschillende locaties wordt in dit onderzoek meegenomen. Afhankelijk van de uitkomst worden in 2024 e.v. aanvullende voorstellen gedaan.

4.h. Dorpen- en kernenbeleid

Onze gemeente telt maar liefst 15 kernen, waarvan 12 afkomstig uit de voormalige gemeenten Schermer en Graft-de Rijk die sinds de gemeentelijke herindeling in 2015 deel uitmaken van onze gemeente. Specifieke vraagstukken in de kernen vragen om een oplossing, zoals vergrijzing en het behoud van voorzieningen. Tegelijkertijd spelen uitdagingen in de stad, zoals verkeersoverlast en doorstroming op de woningmarkt, ook in de dorpen – maar dan op een andere schaal.

We starten een traject voor de dorpen en de kernen waarin we in nauw overleg en samenspraak met de mensen die er wonen en werken bepalen wat we de aankomende jaren met elkaar gaan aanpakken. Daarbij stellen we meerjarenvisies en uitvoeringsagenda's op. Het is een intensief traject waarbij we plannen maken die we met bestaande middelen en nieuw aan te vragen middelen uitvoeren.

Programma 5. Duurzaamheid

Een duurzamer Alkmaar: op dit moment worden in Alkmaar diverse programma's en projecten uitgevoerd om de stad duurzaam en toekomst bestendig te maken. Deze vinden de basis in de Klimaatwet, Klimaatakkoord, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, Regionaal (Duurzaam) Mobiliteitsprogramma, Nederland Circulair in 2050 en ook in onze commitment aan de Sustainable Development Goals, vastgesteld door de Verenigde Naties. Alkmaar streeft ernaar om in de nabije toekomst een versnelling aan te brengen op gebied van duurzaamheid. We streven ernaar om Alkmaar voor bewoners, bezoekers en bedrijfsleven gezond, leefbaar en aantrekkelijk te maken en klimaatneutraal en circulair te laten functioneren. Het 'Coalitieakkoord 2022-2026' geeft een extra impuls om vanuit een integrale visie, gebaseerd op omgevingsbewustzijn, te werken aan de aanpak van het thema duurzaamheid.

Om de people en de planet te bedienen en de profit mogelijk te maken, werken we in de komende jaren aan een integrale aanpak van duurzaamheid. Dat doen we door middel van het ontwerpen van de Agenda Duurzaamheid Alkmaar (ADA). In de ADA streven we naar een hogere ambitie en zetten we samen, de gemeente, de inwoners, het bedrijfsleven en de maatschappelijke organisaties, onze schouders eronder.

De ADA brengt samenhangend in beeld welke doelen en acties de gemeente Alkmaar onderneemt om enerzijds klimaatverandering zo veel mogelijk tegen te gaan, en anderzijds de gemeente weerbaar te maken voor de gevolgen van een veranderend klimaat. De ADA is georganiseerd langs thema's die ook terugkomen in het coalitieakkoord, namelijk:

- a. Klimaatadaptatie en biodiversiteit.
- b. Energie en warmtetransitie.
- c. Circulaire economie.

Financieel overzicht per thema

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
5.a. Groen en biodiversiteit (klimaatadaptie)	950	1.633	1.565	1.332
5.b. Energie- en warmtetransitie	1.158	1.182	1.418	1.532
5.c. Schone en circulaire economie	220	190	255	280
Programma 5. Duurzaamheid	2.328	3.006	3.239	3.144

5.a Klimaatadaptatie en biodiversiteit

Medio 2021 heeft de gemeenteraad de Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda Regio Alkmaar vastgesteld en begin 2022 heeft het college van B&W de Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland ondertekend.

Deze beide besluiten geven invulling aan het in 2020 in de raad vastgestelde Programma Duurzaam Alkmaar 2020-2024 waarin onder andere de ambitie is opgenomen om in 2050 een groene en klimaat adaptieve gemeente te zijn. In de afgelopen jaren hebben we in onze directe omgeving ervaren (extreme hitte, droogte en neerslag) wat de gevolgen zijn van de klimaatverandering.

Wij passen daarom bij de (her)inrichting van openbaar gebied meer en meer groene en klimaatadaptieve elementen toe. Ook als het gaat om particuliere ontwikkelingen bevordert de gemeente zoveel mogelijk een klimaatadaptieve en groene inrichting. Wij blijven inzetten op een klimaatadaptieve en groene inrichting van de gemeente. Het Alkmaars coalitieakkoord spreekt van 'groen waar het kan, steen waar het moet'. Dat zetten we de komende tijd om naar nieuw beleid. Hiermee kunnen we ook doorpakken op de uitreiking van de Green Cities Europe Award Nederland. Na de target van 50.000 m² ontstenen gaan we door.

5.b Energie en warmtetransitie

Aansluitend op de landelijke en regionale beleidskaders zetten we in Alkmaar stevig in op de energietransitie, de overgang naar een duurzaam energiesysteem gebaseerd op duurzame- en CO₂-neutrale energiebronnen. In dit nieuwe systeem is fossiele brandstof grotendeels vervangen door duurzame energiebronnen, is er veel aandacht voor energiebesparing en energieopslag en is de energievoorziening meer decentraal georganiseerd.

De door de raad vastgestelde regionale energiestrategie geeft de kaders aan van de productie van duurzame energie uit zon en wind in Alkmaar. RES 2.0 vraagt een stevige inzet. Wij verbreden de realisatie van zonnepanelen op grote daken, bij parkeerplaatsen en langs infrastructuur. We betrekken onze inwoners bij nieuwe projecten voor het opwekken van energie en laten hen hier ook financieel in participeren, zodat de winst van duurzame energie ook bij hen terecht komt.

De komende jaren hebben wij een grote opgave om de gebouwde omgeving te verduurzamen. De Alkmaarse warmtevisie biedt daarvoor de route en uitgangspunten. Versnelling van de uitvoering is nodig om energie te besparen en om minder afhankelijk te worden van fossiele warmtebronnen. Wij stellen wijkuitvoeringsplannen op waarin onze visie is aangegeven op het isoleren van woningen en het (op termijn) aardgasvrij worden van de leefomgeving. De wijkuitvoeringsplannen worden opgesteld met inbreng van bewoners en andere stakeholders.

Wij geven ruimte aan innovatieve ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid zodat zich meerdere paden aandienen om de energietransitie te realiseren. Het Energy Innovation park op bedrijventerrein Boekelermeer biedt aan (nieuwe) bedrijven en organisaties een aantrekkelijk klimaat voor onderzoek en experiment op het gebied van de productie van groen gas en waterstof. Deze veelzijdige en milieuvriendelijke energiedragers kunnen worden gebruikt als grondstof, bijvoorbeeld voor verwarming en brandstof, om duurzame elektriciteit op te wekken, voor transport en om industrie koolstofarm te maken.

De energietransitie vraagt om een planologisch kader om de realisatie mogelijk te maken. Wij doen dat vanuit de optiek van een passende landschappelijke inpassing en een zorgvuldige belangenafwegingen tussen aspecten die mens, natuur en milieu betreffen. Het eindbeeld is dat Alkmaar in 2050 een CO₂ neutrale gemeente is.

De implementatie van het thema Duurzame mobiliteit is ondergebracht bij programma 4.

5.c Circulaire Economie

De wereldbevolking blijft sterk groeien, waardoor de voorraad grondstoffen afneemt. Op dit moment gebruiken we zoveel voedsel en natuurlijke hulpbronnen dat we de aarde uitputten om aan onze behoeften te voldoen. Bovendien komen veel grondstoffen nu uit het buitenland, wat Nederland afhankelijk maakt van andere landen. Aansluitend op de Europese en landelijke beleidskaders maken we in Alkmaar een beweging naar een circulaire economie. Hier gaan we slimmer om met schaarse grondstoffen, dragen wij bij aan de vermindering van de CO₂-uitstoot. Zo beschermen we de lokale economie en zorgen we voor bestaanszekerheid van lokale bedrijven. We werken samen met het lokale en regionale bedrijfsleven en maatschappelijke partners om de Alkmaarse economie in 2050 volledig te laten draaien op herbruikbare grondstoffen.

In de komende jaren ligt onze focus op vijf thema's, namelijk: Voedsel & Biomassa, Bedrijven, Bouwen, Consumptiegoederen en de eigen organisatie. We vergroten kennis en inzicht over circulair ondernemen bij Alkmaarse bedrijven en schalen circulaire innovatie op. Ook stimuleren we inwoners en bedrijven om niet-hernieuwbare grondstoffen en de hoeveelheid afval terug te dringen. Voorbeelden zijn onder andere onderzoek verrichten naar ja - ja sticker en het inrichten van een ruimte voor het inzamelen van goederen voor kringloop en reparatie. We zetten sterk in op begeleiding en advisering en we richten een loket op waar ondernemers terecht kunnen voor vragen over circulair ondernemen. We hebben hierin ook speciale aandacht voor agrariërs. We geven het goede voorbeeld in de transitie naar een circulaire economie.

Programma 6. Financiën

Wij werken samen voor een continue veranderende samenleving. Dat is waar het om draait bij onze ontwikkelkoers. Dat doen we volgens kaders die we hebben vastgesteld voor dienstverlening, bestuursondersteuning en bedrijfsvoering. We gaan daarbij uit van eigen verantwoordelijkheid en resultaatgericht samenwerken en we koesteren onze kernwaarden: Duidelijk, Oplossingsgericht, Betrokken en Betrouwbaar. Ontwikkeling is van alle dag. De organisatie beweegt mee, ontwikkelt en wil zelfs ontwikkelingen vóór zijn. Wij beschouwen ontwikkeling als een structurele tak van sport binnen bedrijfsvoering. Deze ontwikkelingen vragen om continue zoeken naar een balans tussen opgaves, bemensing en financiële dekking. Dit is een spanningsveld dat vraagt om inzicht in de steeds complexere opgaven. Investeren in bedrijfsvoering is nodig om professionele dienstverlening te blijven bieden en mee te gaan met de veranderende samenleving. De komende jaren is ontwikkelbudget nodig om de ontwikkelkoers aan te houden. Eerder werden organisatieontwikkelingen gedekt uit een bestemmings-reserve, deze is in 2022 uitgenut.

Financieel overzicht per thema

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
6.a. Overzicht overhead	350	400	450	450
6.b. Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
6.c. Onvoorzien	-	-	-	-
6.d. Heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-
Programma 6. Financiën	350	400	450	450

De ontwikkelkoers van de organisatie draagt bij aan de veranderende samenleving. Alkmaar heeft de afgelopen bestuursperiode flink geïnvesteerd in professionalisering van de organisatie. Dit is noodzakelijk om de rol van ontwikkelgemeente te kunnen realiseren, gedreven door technologie, data én een steeds groter wordende krapte op de arbeidsmarkt. Dit laatste speelt met name in de schaarse arbeidsmarkt van planeconomie en gebiedsontwikkeling, waar ook elders in het land complexe en uitdagende opgaven spelen.

We brengen focus aan op het gebied van ontwikkelen, aantrekken én behouden van talent aan Alkmaar. De komende jaren houdt de organisatie zich bezig met:

- Mobiliteit: wij faciliteren behoud en beweging van medewerkers en bieden (loopbaan-/re-integratie) begeleiding;
- Werving & Selectie: wij versterken onze netwerken, faciliteren leer-/werkplekken en bieden stagemogelijkheden. Ook ontwikkelen wij nieuwe vormen van inclusieve werving en selectie waaronder de oriëntatie op anoniem solliciteren.
- Arbeidsmarkt: wij willen aantrekken. We profileren Team Alkmaar en versterken onze online vindbaarheid.

Financiële toelichting

Financieel overzicht aangepaste begroting voor verwerking uitvoeringsprogramma:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
(A.) Programmabegroting 2023	8.727	12.383	13.517	12.329
(B.) Septembercirculaire	4.490	1.876	-315	4.568
(C.) Te ramen lasten obv septembercirculaire	-580	-639	-429	-429
(D.) Subtotaal effect septembercirculaire	3.910	1.237	-744	4.139
(E.) Voorgestelde kasschuif	-	1.400	3.800	-5.200
(F.) Vrijval risicoreservering	464	641	770	-
(G.) Energielasten structureel	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
(H.) Aangepaste begroting voor verwerking uitvoeringsprogramma	10.101	12.661	14.343	8.268

Uitgangspunt is het financiële kader van de Programmabegroting 2023 en de Meerjarenraming 2024-2026. Deze is weergegeven in de bovenste regel van de tabel (A).

Bij de septembercirculaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2023, 2024 en 2026 extra budget beschikbaar gekomen. In 2025 is juist minder budget beschikbaar gekomen (B). Daarnaast volgen uit de septembercirculaire enkele taakmutaties en lasten in verband met regionale budgetten (C). Het netto effect van de septembercirculaire op de vrij besteedbare ruimte staat op regel D.

Het Rijk heeft in de septembercirculaire “het ravijn” voor 2026 gedeeltelijk beperkt met € 1 miljard extra bijdrage. Dit is zichtbaar door de toename van € 4.568 in regel B. Het geeft aan dat het Rijk probeert te werken aan een oplossing voor “het ravijn”. In de Programmabegroting 2023 is een forse kasschuif opgenomen van 2024 en 2025 naar 2026. Een deel van de kasschuif wordt nu weer teruggeboekt (E). De resterende netto kasschuif is een dotatie van € 2,6 miljoen aan de algemene reserve in 2024, een dotatie van € 3,2 miljoen in 2025 en een onttrekking van € 5,8 miljoen in 2026.

In de kaderbrief 2023 is een risicoreservering gemaakt in verband met mogelijke onderbesteding van het Rijk. Deze reservering is in de Programmabegroting 2023 met 90% verlaagd, vanwege de afspraak tussen de VNG en het Rijk dat het volumeaccres wordt bevroren. De resterende 10% was blijven staan om eerst de septembercirculaire af te wachten. De septembercirculaire bevestigt nogmaals het bevroren van het accres waardoor deze laatste 10% van de risicoreservering nu ook kan vrijvallen (F).

De verwachting is momenteel dat circa € 3 miljoen van de extra energielasten structureel zijn. De vrije ruimte wordt nu voor € 3 miljoen als structurele dekking ingezet (G). Hierdoor wordt de onttrekking aan de Algemene Reserve van € 13,5 miljoen in 2023 verlaagd naar € 10,5 miljoen.

Op regel H tenslotte staat het resterende positieve begrotingssaldo.

Samenvattend overzicht per thema

Hieronder is een samenvattend overzicht per thema weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Aangepaste begroting voor verwerking uitvoeringsprogramma	10.101	12.661	14.343	8.268
1.a. Algemeen bestuur	50	20	20	20
1.b. Dienstverlening	185	185	185	185
1.c. Regionale samenwerking	-	-	-	-
1.d. Asielzoekers en vluchtelingen	-	-	-	-
<i>Programma 1. Inwoners en bestuur</i>	<i>235</i>	<i>205</i>	<i>205</i>	<i>205</i>
2.a. Onderwijs en jeugd	265	415	415	415
2.b. Kunst, cultuur en cultureel erfgoed	653	863	868	863
2.c. Sport	175	425	285	-
2.d. Maatschappelijke ondersteuning	10	230	230	230
2.e. Jeugdzorg	389	389	389	389
2.f. Participatie, werk en inkomen	300	350	350	350
2.g. Armoedebelid en schuldhelpverlening	2.550	1.900	1.900	150
- Dekking via Reserve Bijzondere Bijstand TONK	-2.400	-1.750	-1.750	-
2.h. Diversiteit	75	120	165	165
2.i. Volksgezondheid	50	-	-	-
<i>Programma 2. Vitaliteit</i>	<i>2.067</i>	<i>2.942</i>	<i>2.852</i>	<i>2.562</i>
3.a. Economie	125	200	150	150
3.b. Toerisme en marketing	430	105	105	105
3.c. Evenementen	225	50	50	50
3.d. Agrarische economie	50	100	50	50
<i>Programma 3. Bedrijvigheid</i>	<i>830</i>	<i>455</i>	<i>355</i>	<i>355</i>
4.a. Veiligheid	115	115	115	115
4.b. Bereikbaarheid	1.086	1.008	596	300
4.c. Wonen en ruimtelijke ordening	1.912	2.373	2.363	2.285
4.d. Parkeren	340	340	290	290
4.e. Alkmaars Kanaal	103	52	-	-
4.f. Buitenruimte	124	729	890	868
4.g. Buurtgericht werken	80	-	-	-
4.h. Dorpen- en kernenbeleid	200	700	750	750
<i>Programma 4. Leefbaarheid</i>	<i>3.960</i>	<i>5.317</i>	<i>5.004</i>	<i>4.608</i>
5.a. Groen en biodiversiteit (klimaatadaptie)	950	1.633	1.565	1.332
5.b. Energie- en warmtetransitie	1.158	1.182	1.418	1.532
5.c. Schone en circulaire economie	220	190	255	280
<i>Programma 5. Duurzaamheid</i>	<i>2.328</i>	<i>3.006</i>	<i>3.239</i>	<i>3.144</i>
6.a. Overzicht overhead	350	400	450	450
6.b. Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
6.c. Onvoorzien	-	-	-	-
6.d. Heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-
<i>Programma 6. Financiën</i>	<i>350</i>	<i>400</i>	<i>450</i>	<i>450</i>
Subtotaal Uitvoeringsprogramma	9.770	12.325	12.105	11.324
Begrotingssaldo 2023ev. na verwerking uitvoeringsprogramma	331	336	2.238	-3.056

De lasten van het uitvoeringsprogramma leiden in 2023-2025 tot een - resterend - positief begrotingssaldo. Alleen in 2026 ontstaat een negatief begrotingssaldo. Het Rijk en de VNG werken aan een oplossing en de verwachting is dat “het ravijn” in de toekomst in elk geval voor een groot deel gevuld gaat worden. Door nu een negatief saldo te presenteren wordt geanticipeerd op deze oplossing en wordt er niet meer dan nodig bezuinigd.

Investerings

Onderstaande investeringen zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Looptijd	2023	2024	2025	2026
Klimaatadaptief inrichten van wijken	40	180	210	250	250
Aanleggen groeneparkeerplaatsen	40	60	70	80	80
Verduurzaming gemeentelijke panden en wagenpark	20	700	1.100	1.400	2.100
Versnellen verduurzaming van de bebouwde omgeving	40	650	650	650	650
Totaal kredieten uitvoeringsprogramma coalitieakkoord		1.590	2.030	2.380	3.080

- *Klimaatadaptief inrichten van wijken:*

Bij herinrichtingen van bestaande openbare buitenruimte worden mogelijkheden voor meenemen van klimaatadaptieve maatregelen altijd onderzocht en waar mogelijk toegepast, daarbij krijgen groene oplossingen de voorkeur. Het kan hierbij voorkomen dat bestaande budgetten echter ontoereikend zijn om de voorgestelde maatregelen te treffen. Het extra budget is bedoeld om in meer gevallen klimaatadaptieve maatregelen te kunnen nemen.

- *Aanleggen van groene parkeerplaatsen:*

Er worden groene parkeerplaatsen aangelegd, met waterdoorlatende verharding en de aanplant van bomen voor schaduw. Dit staat in relatie met de aanleg van een Tiny Forest begin 2023 in de Vroonermeer-Noord. Voorbereiding in overleg met de twee betrokken scholen is gaande. Mogelijkheden voor nog extra Tiny Forest en/of voedselbosjes bij scholen en de behoefte hieraan bij scholen worden nader onderzocht.

- *Verduurzamen gemeentelijke panden en wagenpark:*

Er wordt gebruik gemaakt van de CO₂ prestatieladder om voor gemeente Alkmaar, Alkmaar sport, HVC, Stadswerk e.a. de standaard te verhogen om zo het goede voorbeeld te geven. Daarnaast wordt het ondersteunen van Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeverschap en Inkoop verlengd en wordt er gekeken naar een Routekaart Maatschappelijk Vastgoed om de versnelling van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed duidelijk in kaart te brengen. Ervaringen met het verduurzamen van de Meent (PoCITYf) worden vertaald naar de mogelijkheden van ander eigen vastgoed.

- *Versnellen verduurzaming van de bebouwde omgeving:*

De komende jaren ligt er een grote opgave om de gebouwde omgeving te verduurzamen. De Alkmaarse warmtevisie biedt daarvoor de route en uitgangspunten. Versnelling van de uitvoering is nodig om energie te besparen en om minder afhankelijk te blijven van fossiele warmtebronnen. Er worden wijkuitvoeringsplannen opgesteld waarin de visie is aangegeven om het isoleren van woningen en het (op termijn) aardgasvrij worden van de leefomgeving te realiseren. De wijkuitvoeringsplannen worden opgesteld met inbreng van bewoners en andere stakeholders.

Lijst met afkortingen

A

ADA	Agenda Duurzaamheid Alkmaar
AMV'er	alleenstaande minderjarige vreemdeling
APV	Algemene Plaatselijke Verordening

B

B&W	Burgemeester en wethouders
-----	----------------------------

C

CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CO ₂	Koolstofdioxide
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap

G

GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGiD	GGD Digitaal Dossier
GGDHN	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg

H

HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HVC	Huisvuilcentrale

M

MaaS	Mobility as a Service
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MRA	Metropoolregio Amsterdam

N

NHN	Noord-Holland Noord
-----	---------------------

O

OV	Openbaar Vervoer
OVW	(ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

P

PoCITYf	Positive Energy City Transformation Framework
---------	---

R

RES	Regionale energiestrategie
ROM	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
RUPS	Regionaal Uitstapprogramma voor Prostituees

V

VONK	Vitaal Oud in Noord Kennemerland
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer

W

Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
-----	------------------------------------

Z

Zzp'er	Zelfstandige zonder personeel
--------	-------------------------------

Bijlage A. Gewijzigde kengetallen weerstandsvermogen

In onderstaand overzicht is de uitwerking van het uitvoeringsprogramma coalitieakkoord verwerkt in de financiële kencijfers van de gemeenten. In de toegestuurde (meerjaren)begroting 2023 – 2026 van eind september is de bijgaande eerste begrotingswijziging van het uitvoeringsprogramma coalitieakkoord nog niet verwerkt. De nieuwe kencijfers zijn:

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Norm
Netto schuldquote	71,3%	89,7%	85,6%	90,7%	93,7%	105,2%	< 100% is voldoende > 130% is onvoldoende
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	68,7%	88,2%	83,7%	89,0%	92,4%	104,1%	Geen VNG norm
De solvabiliteitsratio:	28,2%	21,9%	21,5%	20,5%	19,9%	17,3%	> 30% is voldoende < 20% is onvoldoende
Algemene Reserve ratio	9,6%	8,5%	7,3%	7,6%	8,3%	6,7%	> 5% is voldoende
Kengetal grondexploitatie	3,6%	5,2%	8,6%	9,4%	9,0%	8,6%	Geen VNG norm
Structurele exploitatieruimte	2,9%	1,1%	0,6%	0,9%	1,2%	-2,3%	Structurele baten en lasten zijn in evenwicht
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	80,6%	82,2%	NNB	NNB	NNB	NNB	Geen norm - Ranglijst Coelo

Toelichting op de kengetallen:

Het kencijfer structureel exploitatiesaldo verbetert van negatief -/- 0.9 naar +/- 0.6. Bij het financieel kader en de eerste begrotingswijziging van het uitvoeringsprogramma coalitieakkoord zijn expliciete maatregelen genomen om de begroting 2023 – 2025 structureel sluiten houden. Een deel van de stijgende energielasten in 2023 (€ 3 miljoen) is als structurele last in de eerste begrotingswijziging 2023 en de meerjarenbegroting opgenomen. In 2026 is er geen structureel positief saldo, wat te maken heeft met het ravijn 2026, de fors lagere inkomsten uit het gemeentefonds in dat jaar.

De solvabiliteitsratio is momenteel nog ruim voldoende, maar volgens de prognose komt deze in 2025 onder de streefwaarde van 20%. Dit heeft enerzijds te maken met het hoge investeringsniveau die wordt gefinancierd met vreemd vermogen. Ook het balanstotaal stijgt, waardoor het relatieve aandeel van het eigen vermogen daalt. Daarnaast is er in 2026, wederom als gevolg van het ravijn 2026, een tekort geraamd, wat tot een daling van de algemene reserve leidt. De verwachting is dat het ravijn in de toekomst verder wordt gedicht, waardoor de solvabiliteit ook verbetert ten opzichte van de huidige prognose.

In de meerjarenbegroting 2023-2026 zijn de middelen beschikbaar voor het uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord nog vrij en toegevoegd aan de algemene reserve. Deze toevoegingen aan de algemene reserve vinden, nu de uitwerking van het coalitieakkoord voorligt, niet meer plaats. Hierdoor daalt de algemene reserve ten opzichte van de begroting 2023 en volgende jaren. Bij verwerking van de eerste begrotingswijziging, wetende dat het ravijn 2026 niet is gedicht en het hoge investeringsniveau tot en met 2026, vertoont de netto schuldquote een stijgende lijn naar het begrotingsjaar 2026.

Bijlage B. Gewijzigd overzicht incidentele lasten en baten

bedragen x €1.000

Programma	Omschrijving	2023		2024		2025		2026	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1.1	Huurkosten raadszaal De Letterbak, Edisonstraat, Alkmaar	100							
1.1	Onderzoeken experimenteren met nieuwe vormen van participatie	30							
1.1	Gestegen energielasten	10.500							
Totaal programma 1 Inwoner en Bestuur		10.630	0	0	0	0	0	0	0
2.2	Digitalisering historisch geografische elementen	30							
2.2	Gebiedsbiografie Noord-Hollands Kanaal	25							
2.2	Popelmanspoort en Rode Toren	35							
2.2	Onderzoek naar upgrade van de culturele voorzieningen	25							
	Canadaplein en Alkmaars Kanaal								
2.4	Integraal gemeentelijk preventieplan vóór juli 2023	50							
2.6	Opvang ontheemden Oekraïne	4.700	4.700						
2.6	Alkmaarpas voor kinderen	400		400		400			
2.6	Tegoed Alkmaarpas voor minima	2.000		1.350		1.350			
Totaal programma 2 Vitaliteit		7.265	4.700	1.750	0	1.750	0	0	0
3.1	Inhuur regievoering op openbare ruimte en bestrijding leegstand	200							
3.1	Behoud van een Kringloopboulevard	50							
3.2	Regievoering op het identiteitstraject Alkmaar	25							
Totaal programma 3 Bedrijvigheid		275	0	0	0	0	0	0	0
4.2	Inventarisatie leefbaarheid, bereikbaarheid en veiligheid in De Rijp	25							
4.5	Aanleg parkeerterrein in De Rijp	250							
4.2	Herinrichten/verkeersmaatregelen Nieuwlandersingel	50							
4.2	Herinrichten/verkeersmaatregelen Oudegracht	50							
4.2	Gebiedsontwikkeling Stationsgebied - onderzoek	300							
4.2	Gebiedsontwikkeling Stationsgebied - projectleiding	150		150		150			
4.2	Onderhoud dijkwegen	400		400					
4.2	Uitbreiding fietsstraten en fiets- parkeerplaatsen			75					
4.2	Herinrichting Stationsweg-Scharlo-Geesterweg	62		62					
4.2	Spoortunnel Helderseweg t.h.v. station Alkmaar - onderzoeksfase	1.000	500	500	250				
4.3	Uitvoeren wettelijke taken bouwinitiatieven	1.400	1.400						
4.3	Implementatie Omgevingswet	120		120					
4.3	Pilot binnenklimaat scholen	30							
4.3	Stadsbouwmeester	300							
4.4	Beleid wonen	68							
Totaal programma 4 Leefbaarheid		4.205	1.900	1.307	250	150	0	0	0
5.1	Inwonersbetrokkenheid verhogen bij energietransitie	68							
5.1	Ondersteuning bieden en afspraken maken bij de overgang van de diensten afvalinzameling en -verwerking van Stadswerk naar HVC	60							
5.1	Opstellen agenda duurzaamheid	200		200					
5.1	Voorbereiding en realisatie warmtekoudenet Olympiapark	58							
5.1	JA-JA sticker invoeren	50							
Totaal programma 5 Duurzaamheid		436	0	200	0	0	0	0	0
1.1	Kasschuif 2024 en 2025 naar 2026 via de algemene reserve			2.600		3.200			5.800
1.1	Dekking gestegen energielasten uit algemene reserve		10.500						
2.6	Dekking uitgaven Alkmaar pas uit bestemmingsreserve Tijdelijke ondersteuning		2.400		1.750		1.750		
4.2	Vorming bestemmingsreserve bruto activering Herinrichting openbare ruimte station Alkmaar	600	600						
4.2	Dekking onderhoudslasten overgedragen wegen HHNK, onttrekking aan bestemmingsreserve Overdracht wegen HHNK		485		485		485		485
4.3	Dekking kapitaal- en exploitatielasten van Picassolaan 9 te Alkmaar uit algemene reserve		512						
4.3	Mutatie bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen	96							
5.1	Vorming bestemmingsreserve bruto activering Vergroenen en biodiversiteit	400	400						
Incidentele mutaties reserves		1.096	14.897	2.600	2.235	3.200	2.235	0	6.285
Totaal		23.907	21.497	5.857	2.485	5.100	2.235	0	6.285